

Broj: 09-04-28-42-1125
Datum: 23.07.2025.godine

ANALIZA ANKETE TRŽIŠTA RADA I USLOVA POSLOVANJA PRIVATNOG SEKTORA U OPĆINI TRAVNIK

1. Uvod

Općina Travnik provela je istraživanje s ciljem prikupljanja povratnih informacija od poslovnog sektora o stanju poslovanja, statusu radne snage i kvaliteti usluga koje pruža Općina Travnik, kao i o postojećim kanalima komunikacije između poslovnih subjekata i lokalne samouprave.

Anketa koja je provedena u periodu od 01.04. do 24.07.2025. godine obuhvatila je gore navedene teme sa po nekoliko pitanja iz svake oblasti. Anketa je upućena elektronskim putem na više od 100 adresa malih srednjih i velikih preduzeća, kao i obrtnika koji imaju registriranu djelatnost na području Općine Travnik.

Dobijeni podaci su od ključne važnosti za planiranje i provođenje konkretnih mjera usmjerenih ka unapređenju saradnje između javnog i privatnog sektora, te za stvaranje poticajnijeg poslovnog ambijenta u Općini Travnik.

Odgovor na anketu do 23.07.2025. godine poslao je ukupno 31 privredni subjekat, što je poprilično mali odziv ukoliko se uzme u obzir ukupni broj privrednih subjekata registriranih na području Općine Travnik. Iako mali broj, i dalje može biti reprezentativan pokazatelj generalnih stavova poslovne zajednice o načinu i uslovima poslovanja, te će u narednih nekoliko stranica biti predstavljeni neki osnovni podaci.

Od 31 učesnika u anketiranju, njih 19,35,70% su kompanije sa 51 i više zaposlenih, 22,58% kompanije od 11 do 50 zaposlenih, dok ostatak čine mala preduzeća i obrti, od čega na obrte otpada 12 ispitanika, odnosno 38,70%.

2. Usluge i saradnja sa Općinom

U ovom segment privrednicima je postavljeno ukupno 6 pitanja i anketa najviše pažnje posvećuje upravo ovom segmentu, odnosno zadovoljstvom privatnog sektora uslugama koje pruža Općina i općinska administracija, te o mogućim poboljšanjima odnosa javne uprave i općinske administracije prema privrednicima.

Općinu Travnik posebno zanima mišljenje, odnosno feedback od privatnog sektora o brzini i kvaliteti rješavanja zahtjeva koji se odnose na općinsku administraciju, a tiču se prije svega zahtjeva poslovnih subjekata. Pitanje koncipirano u tom smislu, dalo je podjeljeno mišljenje anketiranih privrednih subjekata pa su brzinu i kvalitetu usluga prilikom rješavanja zahtjeva privrednika u cjelosti kao "vrlo zadovoljavajuću" i "zadovoljavajuću" ocjenilo 22 ispitanika odnosno 70,95%. Jasan odgovor, odnosno neutralan dalo je 16,12%, a ovu uslugu kao "nezadovoljan" ocjenilo je također 4 ispitanika, odnosno 12,90%. Iako je veliki procenat ispitanika na ovo pitanje odgovorio pozitivno kao generalni stav, u nastavku pitanja,

posebno ono koje se odnosi na prijedloge za poboljšanje usluga Općine, jasno se može zaključiti da, prema mišljenju predstavnika privatnog sektora postoji dosta prostora za poboljšanje, a to se posebno odnosi na smanjenje papirologije prilikom podnošenja zahtjeva, ubrzavanje procesa izdavanja urbanističkih i građevinskih dozvola, očekivano proaktivnije djelovanje Općine u smislu komunikacije i saradnje sa privrednim sektorom, što je jasno vidljivo iz odgovora na pitanje broj 10, koje se odnosi na prijedloge za poboljšanje rada Općine u odnosu na poticanje novih investicija.

Općina Travnik, kao i druge lokalne zajednice, teži da njihove usluge budu prije svega pravovremene, brze i efikasne, što je privredni sektor u ovoj anketi i potvrdio, međutim, na pitanje „Kako ocjenjujete komunikaciju vaše firme i općinske administracije?“ samo 29,03% ispitanika je odgovorilo da je ona trenutno brza i efikasna, a ovu komunikaciju ocjenilo je „zadovoljavajućom“ 51,61%, dok je ne mali procenat, njih 19,35% komunikaciju ocjenilo kao „Nedovoljnu“. Ovom zaključku u prilog ide također jedan od najčešćih odgovora u anketi na pitanje o mišljenju za poboljšanje usluga, gdje se veliki broj ispitanika izjasnio da je potrebno poboljšati komunikaciju između javne uprave i privatnog sektora, prvenstveno češćim posjetama i razgovorima sa firmama o njihovim potrebama.

Dva pitanja koja su međusobno povezana, a iz kojih se zaključuje da općinska administracija pokušava biti na usluzi privrednicima odnose se na profesionalnost i ljubaznost općinske administracije, koju je 16 ispitanika, odnosno 51,61% ocjenilo kao „vrlo zadovoljavajuću“ i 38,70% kao „zadovoljavajuću“, što u konačnom zbiru iznosi 90,31% ispitanika zadovoljnih odnosom administracije prema njima i njihovim kompanijama, a pitanje „Da li ste nailazili na prepreke vezane za usluge Općine Travnik?“ potvrđuje ovu gore navedenu statistiku, jer je 80,64% ispitanika potvrdilo da nisu nailazili na prepreke vezane za usluge Općine Travnik. Ovi podaci govore u prilog na početku navedenoj tvrdnji, da općinska administracija pokušava biti maksimalno na usluzi privrednicima i da se ponaša adekvatno i profesionalno, što je svakako ohrabrujući podatak za općinsku administraciju.

Kada govorimo o infrastrukturi kao što su putevi, kanalizacija, rasvjeta, komunalna mreža, voda i druge usluge koje su u domenu općinske nadležnosti a koje kao usluge koristi privredni sektor, iako ne preveliki, vidljiv je trend pada pozitivnih odgovora. Na pitanje „Kako ocjenjujete stanje poslovne infrastrukture?“ samo 3 ispitanika su istu ocjenila kao „odličnu“, a 8 ispitanika kao „dobru“. U procentualnom zbiru infrastrukturu je vrlo pozitivno ocjenilo nešto više od 35% ispitanika. 32,25% posto ispitanih je stanje infrastrukture za privredu ocjenilo kao „loše“, što je svakako podatak koji je potrebno uzeti u razmatranje prilikom planiranja infrastrukturnih projekata od značaja za razvoj privrede u Općini Travnik.

Infrastruktura podrazumijeva i plaćanje određenih naknada, pa se ispitanicima postavilo i pitanje „Da li smatrate da je visina cijena komunalnih naknada u skladu sa pruženom uslugom?“. Iz odgovora na ovo pitanje može se zaključiti da se ponavljaju odgovori kao na pitanje o infrastrukturi. Naime, 29,03% ispitanika odgovorilo je da su cijene usluga u skladu sa pruženom uslugom i ne smatraju ih visokim, što se djelimično podudara sa procentom ispitanika koji su sa infrastrukturom zadovoljni. S druge strane, 70,97% ispitanih smatra da visina cijena ili djelimično ili u potpunosti nije u skladu sa pruženom uslugom. Ovi statistički podaci jasno ukazuju da u ovom segmentu postoji potreba za korekcijom, ili veća ulaganja u infrastrukturu i njeno renoviranje, ili smanjenje komunalnih naknada.

Slična statistika se ponavlja i u pitanju broj 9, „Kako ocjenjujete ukupno poslovno okruženje na području Općine Travnik?“ gdje je čak 32,25% ispitanika poslovno okruženje ocjenilo kao nezadovoljavajuće, a samo 16,12% kao poticajno. Ovaj podatak, uzevši u obzir i odgovore na predhodno pitanje, jasno ukazuje na potrebu poboljšanja poslovnog okruženja i klime, a kada se tu uzmu u obzir i problemi sa kojima se suočavaju privrednici a koje su naveli kao odgovore na pitanje „Koji su trenutno najveći izazovi u Vašem poslovanju?“ gdje su fiskalna opterećenja, rast cijena, rast minimalne plate i doprinosa, nedostatak kvalitetne

radne snage i slični problemi označeni kao najveći, jasno se može zaključiti da ukupna poslovna klima nije na zadovoljavajućem nivou. Važno je napomenuti da veliki dio problema koje su privrednici naveli kao izazove u poslovanju nisu u nadležnosti Općine, nego na višim nivoima vlasti, posebno Federacije Bosne i Hercegovine, te da Općina kao organ lokalne uprave nema mogućnosti niti mehanizme da utiče na rješavanje ovih problema.

Međutim, u istom pitanju, kao izazovi su označeni i neki problemi koji jesu u nadležnosti Općine i na čijem poboljšanju je moguće raditi, a to su odgovori tipa nedostatak parking prostora za privredne subjekte, loša administrativna usluga, sporo rješavanje zahtjeva od strane administracije i slaba promocija lokalnih kompanija od strane Općine. Ovi odgovori, u kombinaciji sa gore navedenim statističkim pokazateljima, jasno ukazuju da postoji mnogo prostora za napredak u odnosu javne uprave prema privatnom sektoru, posebno u administrativnom i promotivnom segmentu, na čemu bi Općina Travnik trebala raditi u narednom periodu.

3. Investicije i planovi

Ipak ono što se može ocjeniti kao pozitivno, bez obzira na uslove poslovanja, stanje infrastrukture ili poslovno okruženje, čak 54,83% ispitanika ima planove za proširenje poslovanja u naredne dvije godine, a samo 16,12% ne planira bilo kakvo širenje. Ovaj odgovor izražava pozitivan stav poslovne zajednice o novim ulaganjima, a li i podrazumijeva poboljšanja određenih usluga Općine, odnosno očekivanja privatnog sektora od općinskog organa uprave preduslov su za nova ulaganja, a ona se odnose većinom na veću podršku obrtnicima, malim i srednjim preduzećima u smislu bespovratnih grantova, unapređenje infrastrukture, stratešku promociju, promociju putem sajmova privrede, ali i poboljšanje administrativnih usluga posebno u smislu postavljanja jasnih rokova za rješavanje predmeta.

Upravo to pitanje, "Koje od navednih vrsta poticaja je najpotrebnije za budući razvoj privatnog sektora?" donosi odgovore na očekivanja privatnog sektora i potvrđuje gore navedenu statistiku. Čak 58,06% ispitanika smatra da su najpotrebniji finansijski bespovratni poticaji, dok je kao odgovor "prekvalifikacija radne snage" dalo 19,35% ispitanika. 22,58% kao najvažniji segment za budući razvoj Općine naveo infrastrukturu što se posebno odnosi na poslovne zone, puteve i komunalnu infrastrukturu.

Poslovne zone su označene kao jedan od preduslova i za poticanje novih investicija a to je potvrđeno i ovim pitanjem gdje više od jedne trećine ispitanika smatra da je formiranje poslovnih zona osnovni preduslov za nove investicije i budući razvoj.

Ovdje je važno napomenuti da iako je 58% ispitanika kao najpotrebnije za razvoj privatnog sektora označilo "bespovratni finansijski poticaji" važno je istaknuti da je ovaj odgovor istaknut sa najviše procenata je su ga kao potrebu istaknuli svi obrtnici koji su anketirani, njih ukupno 12. Srednja i Velika preduzeća su kao osnovnu potrebu uglavnom istaknuli infrastrukturu i programe prekvalifikacije radne snage, što govori o različitim potrebama privrednika u zavisnosti od veličine i sektora djelovanja.

4. Radna snaga

Kada govorimo o radnoj snazi, potvrđena su ranija istraživanja rađena na ovu temu, od Analize tržišta rada za 2023. godinu koju je radila Općina Travnik, ali i istraživanja i statistički podaci Službe za zapošljavanje SBK i Federacije BiH, gdje je problem pronalaska kvalificirane radne snage vrlo izražen.

I u ovoj anketi, čak 67,74% ispitanika potvrdno je odgovorilo na pitanje "Da li imate poteškoća u pronalaganju kvalificirane radne snage?". Ovaj odgovor u kombinaciji sa potrebama za budući razvoj koji su dati u predhodnim pitanjima, gdje je prekvalifikacija

radne snage istaknuta kao potreba, govori o izraženom problemu pronalaska kvalificirane radne snage usljed sve većeg odlaska, posebno mladih, iz Bosne i Hercegovine, pa tako i sa područja Općine Travnik.

Jasno je da privatni sektor jedno od rješenja ovog pitanja vidi u programima prekvalifikacije i dokvalifikacije postojeće radne snage koja bi svoje vještine i znanja prilagodila uslovima na tržištu rada, što je, prema anketi, jedno od osnovnih očekivanja srednjih i velikih preduzeća od općinske uprave.

Kada govorimo o zanimanjima koja su najtraženija na tržištu rada, vidimo da i odgovor na ovo pitanje varira u smislu sektora i veličine kompanije o kojoj se radi. Dok turistički i ugostiteljski sektor najviše smatra da su potrebni kvalificirani i obučeni konobari i kuhari, građevinske firme potražuju inženjere građevinske struke sa određenim iskustvom. Na tržištu rada, prema ovoj anketi, traženi su i diplomirani ekonomski sa iskustvom kao i široka lepeza zanatskih zanimanja, posebno u građevinskoj i metalnoj industriji.

5. Zaključak

Iako se zaključci navode prilikom same analize statističkih podataka, važno je ponoviti i po važnosti poredati one najznačajnije koji su važni za dalje planiranje razvoja privrede za organ javne uprave.

1. Iako generalno zadovoljni uslugama i komunikacijom općinske administracije prema privatnom sektoru, privrednici smatraju da postoji dosta prostora za poboljšanje posebno u ubrzavanju administrativnih procedura za izdavanje urbanističkih i građevinskih dozvola. Isto tako, privrednici smatraju da je važno postaviti jasno definisane rokove koji će se poštivati prilikom procedura rješavanja zahtjeva. Poboljšanje komunikacije Općine sa privatnim sektorom, posebno u segmentu promocije i učestalosti direktne komunikacije označeni su kao prostori za poboljšanje usluga i komunikacije.
2. Kao osnovni preduslov za poboljšanje poslovne klime, posticanje novih investicija i budući razvoj Općine označena je infrastruktura sa naglaskom na osnivanje poslovnih zona za srednja i velika preduzeća, dok su bespovratni finansijski grantovi označeni kao osnovna potreba obrtnika.
3. Nedostatak kvalificirane radne snage predstavlja jedan od ključnih problema za poboljšanje i širenje poslovanja, te su programi prekvalifikacije radne snage označeni kao jedna od osnovnih potreba koje može pružiti Općina Travnik.

POMOĆNIK NAČELNIKA

Azem Ejubović

ANALIZA TRŽIŠTA RADA I USLOVA POSLOVANJA PRIVATNOG SEKTORA U OPĆINI TRAVNIK

1	Broj zaposlenih?	1-5 osoba 12 (38,70 %)	6-10 osoba 6 (19,35 %)	11-50 osoba 7 (22,58 %)	51 i više 6 (19,35 %)		
2	Kako ocjenjujete brzinu i kvalitet izvršavanja vaših zahtjeva kao poslovnog subjekta od općinske administracije?	Vrlo zadovoljan 10 (32,25 %)	Zadovoljan 12 (38,70 %)	Neutralan 5 (16,12 %)	Nezadovoljan 4 (12,90 %)	Vrlo nezadovoljan 0	
3	Kako ocjenjujete komunikaciju između Vaše firme i općinske administracije?	Brza i efikasna 9 (29,03 %)	Zadovoljavajuća 16 (51,61 %)	Nedovoljna 6 (19,35 %)	Spora i efikasna		
4	Da li smatrate da je visina cijene komunalnih naknada u skladu sa pruženom uslugom?	Da 9 (29,03 %)	Ne 14 (45,16 %)	Djelimično 8 (25,80 %)			
5	Kako ocjenjujete stanje poslovne infrastrukture (putevi, raskrsnja, kanalizacija, internet,.. itd.)?	Odlučno 3 (9,67 %)	Dobro 8 (25,80 %)	Zadovoljavajuće 10 (32,25 %)	Loše 10 (32,25 %)	Vrlo loše	
6	Da li ste u poslovanju naišli na prepreke vezane za usluge Općine Travnik?	Da 6 (19,35 %)	Ne 25 (80,64 %)				
7	Kako ocjenjujete ukupno poslovno okruženje na području općine Travnik?	Poticajno 5 (16,12 %)	Zadovoljavajuće 16 (51,61 %)	Nezadovoljavajuće 10 (32,25 %)	Nepoticajno 0		
8	Kako ocjenjujete profesionalnost i ljubaznost općinske administracije?	Vrlo zadovoljan 16 (51,61 %)	Zadovoljan 12 (38,70 %)	Nezadovoljan 3 (9,67 %)	Vrlo nezadovoljan 0		
9	Imate li planove za širenje poslovanja ili nove investicije u naredne dvije godine?	Da 17 (54,83 %)	Ne 5 (16,12 %)	Nismo još odlučili 9 (29,03 %)			
10	Sta bi, po vašem mišljenju, Općina Travnik mogla uraditi kako bi potaknula nastanak novih investicija?						
	1. Češće posjete i razgovori sa firmama o njihovim potrebama						
	2. Povećanje izdavanja za obrte i male privrednike						

	4. Inženjeri građevinske struke								
	5. Radnici sa zanatskim zanimanjima								
15	Imate li prijedloge za poboljšanje rada općinske administracije ili poslovnog ambijenta u općini Travnik?								
	1. Strateška promocija destinacije za razvoj turizma								
	2. Unapređenje turističke infrastrukture								
	3. Veća podrška malim obrtnicima								
	4. Pomoć za promociju na sajmovima								
	5. Tracking aplikacija za praćenje podnešenih zahtjeva								
	6. Osnivanje one stop shopa								
	7. Jasno definisanje rokova za rješavanje predmeta								
	8. Smanjiti općinsku administraciju								